

rotsen. Maar er zijn hier geen dagen als aan den Rijn,¹³ het romantische ontbreekt. Amerika is te jong. Tegen 6 uur kwamen we in New York aan. Ook dit is wonderschoon gelegen. Het ligt op een landtong, een schiereiland Manhattan, dat van noord naar zuid uitstrekt. Aan 't oosten is het van Brooklyn gescheiden door de Eastriver, en west van Jersey City door /8/ den Hudson. En dan springen die beide vastelanden van Brooklyn en Jersey City er als 't ware in een groote bocht voor ons heen uit, en vormen een cordon rondom het eigenlijke New York, vormende de New York Baai, terwijl verschillende eilandjes (Long Island noordelijk, Statenland zuidelijk en daar tusschen Ellis' en Governors Island) rondom in de baai als 't ware als trouwe wachten rondom New York hebben postgevat. Vooral was dat gezicht schoon, toen we 5 oktober van Jersey City de Amerikaansche kust verlieten en langs New York door de baai den oceaan instoomden. Europa ja, maar ook Amerika heeft zijne schoone en aangrijpende natuurtafereelen. God is groot, ook in Amerika.

2. Dit land, wijd van begrip als om van te duizelen, is nog maar 4 eeuwen in cultuur. 't Is juist 4 eeuwen, dat Columbus, 12 juli de Spaansche haven verlatende, 13 oktober in Columbia aankwam. 't Feest van de Columbian Celebration is in heel Amerika gevierd en werd voorbereid in de laatste dagen van ons verblijf. En sedert dien tijd is Amerika toevluchts- en pelgrimsoord geweest van duizenden uit Europa. En terwijl Zuid-Amerika bevolkt is vanuit Spanje, Portugal, is 't noorden vooral bevolkt door 't Germaansche en Angelsaksische /9/ ras. En wederom in 't noorden van Amerika's Verenigde Staten vooral puriteinen, democraten, mannen uit 't volk, in 't zuiden (Virginia) vooral episcopalen, aristocraten, monarchalen. De kracht van Verenigde Staten ligt in New England (Yankee (Maine, Vermont, New Hampshire, Massachusetts, Rhode Island, Connecticut)). Daar zetel van macht, energie. Gereformeerde puriteinen hebben den stempel op Amerika gedrukt. Ons volk en land heeft er een groot aandeel in. New York is eene stichting van Hollanders, die daar de eerste settlers waren. Tal van namen waren oorspronkelijk Hollandsch en herinneren daaraan nog (Harlem in New York, zie Cohen Stuart¹⁴). Vele families stellen er eene eer in, van die oude Dutchmen af te stammen. In vele families werd tot voor weinige jaren nog Hollandsch gesproken of in 't Hollandsch gelezen en gebeden. Grootvader of grootmoeder kende nog Hollandsch – wist menigeen mij te verhalen. In Iowa reisde ik met iemand, mr. A. van Mout,¹⁵ wiens voorouders in 1627 uit Nederland naar Nieuw Amsterdam waren vertrokken. De Hollandsche bijbel en Hollandsche boeken worden nog in menige familie bewaard als een antiquiteit. De afstammelingen dezer oude settlers worden de toekomstige adel, aris-

13. Bavinck reisde in 1887 langs de Rijn; zie vorige noot.

14. M. Cohen Stuart, *Zes maanden in Amerika*, deel I, Haarlem, 1875, 29-44

15. Niet getraceerd.